

တၢ်လိာ်ကွဲလၢတၢ်တုအိၤလၢဟံၣ်ဒီး တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢဖိသၢ်တဖၣ်အဂီၢ် လၢ တလိာ်ဟ့ၣ်အပူၤ

http://raisingchildren.net.au/articles/kids_homemade_toys_and_free_activities.html

ကြးဘၣ်ဝဲဒၣ်လၢ

၀-၈

နံၣ်အဂီၢ်

ဖိသၢ်သးစၢ်တလိာ်ဘၣ်တၢ်လိာ်ကွဲလၢအလီၤဆီမ့တမ့ၢ်အပူၤဒိၣ်တဖၣ်လၢတၢ်မၤလိမၤဒီးတၢ်ဒီးအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၣ်နီၣ်တခါ, ယုၣ်ဒီး တၢ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်တဖၣ်ဖိ,နဆိတလဲပတီၢ်မုၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဆိၣ်လၢန ဟံၣ်ပူၤတဖၣ်ဆူတၢ်လိာ်ကွဲလၢတၢ်တုအိၤလၢဟံၣ်ဒီးတၢ်ဟူး တၢ်ဂဲၤ လၢ ဖိသၢ် အဂီၢ်တဖၣ်လၢတ လိာ်ဟ့ၣ်အပူၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လိာ်ကွဲလၢတၢ်တုအိၤလၢဟံၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢတလိာ်ဟ့ၣ်အပူၤတဖၣ်-ဘၣ်မနုၤအဃိလၢအဝဲသ့ၣ်ဂ့ၤဝဲဒၣ်လဲၣ်.

တၢ်လိာ်ခိၣ်လိာ်ကွဲလၢတၢ်တုအိၤလၢဟံၣ်ဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢတလိာ်ဟ့ၣ်အပူၤလၢဟံၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ကျိၤကျိၤအဂ့ၤကတၢ်တခါလၢတၢ်ကဒုးသ့ၣ်ဖဲသးညိဖိသၢ်တဖၣ်, ဒီးမၤ စၢၤအိၤလၢကမၤလိန့ၣ်တၢ်ဒီးဒိၣ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤတလၢၣ်ကျိၣ်လၢၣ်စ့ဘၣ်,ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဆိၣ်ထီၣ်န့ၣ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢအကမၤအိၣ်ထီၣ်တၢ်အသိ န့ၣ်လီၤ.

ညိဒိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢဖိသၢ်တဖၣ်အဂီၢ်လၢအကဟဲထီၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်လၢအစၢ်ဒၣ်ဝဲဒၣ်အဝဲသ့ၣ်အသးပုၤထီၣ်တဖၣ်ဖိန့ၣ်လီၤ. တၢ်လိာ်ကွဲဒီးတၢ်ဂဲၤလိာ်ခိၣ်လိာ်ကွဲတဖၣ်လၢနဒီးနဖိမၤအိၣ်ထီၣ်တပူၤယီၤသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

နဟ့ၣ်စ့ၢ်ကိးနဖိဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဆိၣ်လၢနဟံၣ်အပူၤလၢတၢ်အိးထီၣ်-ကတၢ်အတၢ်ဂဲၤ (**open-ended play**)တနီၤအဂီၢ်-အဒိန့ၣ်,ဖိ သၢ်ဖိတဖၣ်ညိန့ၣ်ဆၣ်ထီၣ်လီၤဒီးထုးထီၣ်တၢ်ဒၢအခိၣ်ကျးတဖၣ်,ဒီးဖိသၢ်လၢအသးပုၤထီၣ်တဖၣ်ဖိတဖၣ်ညိန့ၣ်အသးမုၢ်ဒီးတၢ်လိာ်ကွဲဒ်တၢ်မၤလီၤန့ၣ်တၢ်ခိၣ်တၢ်သ့ဝဲဒၣ်တၢ်ကံးညၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.မၤလီၤတၢ်န့ၣ်လၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢနဟ့ၣ်လီၤနဖိတဖၣ်တဘၣ်မုၢ်တၢ်လၢအတၢ်ဖးသ့ဒီးကဘၣ်ဒိၣ်ဒိသီးတၢ်ကပဒုၣ်ပးဆွဲးတၢ်အိၣ်ဘၣ်အိၣ်ဒီးအကိာ်ကတၢ်အတၢ်လီၤပျံၤအဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ဂဲၤလိာ်ကွဲဒီးဖိသၢ်အိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်သီတဖၣ်

နမ့ၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်“လိာ်ကွဲ”တခါလၢနဖိအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်သီမုၢ်လၢသးဝဲဒၣ်အိၣ်ကတၢ်န့ၣ်လီၤ. နတၢ်ထိးဘၣ်,နကလုာ်အတၢ်သီၣ်,တၢ်စိာ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်အိၣ်လၢနစု,မ့တမ့ၢ်တၢ်ကွဲၢ်နမ့ၢ်န့ၣ်,လၢဖိသၢ်အိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်သီတကၤအဂီၢ်မုၢ်တၢ်မုၢ်လၢသးဝဲလၢအဆါန့ၣ်အလိာ်ဘၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

နဖိအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်သီကအိၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်အိၣ်လၢဟံၣ်အချာမဲမူခိၣ်ကလံၤသီၣ်ဂီၤဂ့ၤဝဲဒၣ်အဆၢကတီၢ်,တၢ်တူၢ်ဘၣ်ပလၢဘၣ်ကလံၤ,တၢ်နၢ်ဟူဘၣ်ထီၣ်ဖိတဖၣ်အတၢ်ကိးအသီၣ်,ဒီးလံၤခိၣ်ဖျဲဝဲ ဒၣ်ဟံၣ်အချာအတၢ်နၢ်လၢအသီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ထဲဒၣ်သ့ၣ်နီၣ်န့ၣ်ထီၣ်တၢ်လၢနကဖိၣ်ယာ်နဖိန့ၣ်ဒီးအဝဲဂဲၤလိာ်ကွဲလၢထံကပိၤကပၤ-ဖိသၢ်ဆဲးတဖၣ်လီၤအုးထဲထဲအံၤအိၣ်အယီၢ်မုၢ်အိၣ်ထဲဆဲးကိာ်ဖိထဲဒၣ်စးထဲၣ်မံထၢၣ်ဖိစါန့ၣ်သ့ဝဲ ဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

နအိးထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ဝဲဒၣ်သးဆၢလၢအကပုၤလုးကဖိလီၤလၢနမၤမုၢ်မၤခုၣ်နဖိဆဲးအသး,မ့တမ့ၢ်မၤန့ၣ်တၢ်လုာ်ထဲအဆၢကတီၢ်လၢကအိၣ်ဘၣ်ဒၣ်ယုၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်တရံးလၢအဘၣ်အဘၣ်ဒီးထံလၢအကလၢ,ပိာ်ထွဲထီၣ်ဒီးတၢ်စၢ်လၢအကလၢန့ၣ်တက့ၢ်.

ဖိသၢ်အိၣ်ဖျၢၣ်သီတဖၣ်ခိၣ်ဆၢဝဲဒၣ်တၢ်သ့ၣ်ဝဲဒၣ်သးဆၢ,သနၢ်က့ၢ်နကလုာ်န့ၣ်မုၢ်တၢ်လၢအမုၢ်လၢသးဝဲဒၣ်အိၣ်ကတၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယာ်နဖိ,သ့ၣ်ဝဲဒၣ်သးဆၢ, ကတိၤတၢ်ဒီးမၤမဲာ်ချံတၢ်ဆဲးကျိးလိာ်သးဒီးအိၣ်တက့ၢ်. တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤကဒုးမုၢ်လၢသးဝဲန့ၣ်,ဒီးမၤစၢၤနဖိဆဲးမၤလိန့ၣ်တၢ်ဒီး သ့ၣ်ညါနၤတဘျီယီၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂၤလိာ်ကွဲးဒီးဖိသၢ်ဆံးတဖၣ်

တၢ်ဖျါန့ၣ်ဖိဆံးဆံးမ့ၢ်စးထီၣ်သးအသးအါထီၣ်လံၣ်န့ၣ်,ဘၣ်တဘၣ်အဝဲကမၤလၢဒီးတၢ်ဂၤလိာ်ကွဲးလၢအဟူးအဂၤ-လိာ်ဆိဒ်တၢ်လိာ်ကွဲးယုၣ်ဒီးန့ၣ်လီၤ.

န့ၣ်ဖိဆံးဆံးကဆၣ်တၢ်စ့ၤလၢန့ၣ်လီၤဒီးတၢ်ညါမ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်ဒီးတၢ်ပိးတၢ်လိာ်တဖၣ်လၢတၢ်ကမၤကွၢ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂၤအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢအသိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖိသၢ်သး စၢ်ခဲလၢလိာ်ဘၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢတၢ်ဂၤလိာ်ကွဲးဘၣ်ဘၣ်ဘၣ်ဘၣ်အဂီၢ်,အယီၤကွၢ်စ့ၣ်ဘၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်အပနီၣ်တဖၣ်လၢန့ၣ်ဖိဆံးဆံးလိာ်ဘၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်တနီၤ လၢအကဆိၣ်ပတုၣ်တၢ်ဂၤလိာ်ကွဲးန့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ဖိဆံးမ့ၢ်တၢ်ဂၤလိာ်ကွဲးအတၢ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်လၢဖိသၢ်ဆံးဖိတဖၣ်အဂီၢ်တနီၤန့ၣ်လီၤ-

- ကိးနံၤမၤန့ၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢတၢ်ဂၤလိာ်ကွဲးလၢအမ့ၢ်တကၤ-ဒီး-တကၤ,အဒိန့ၣ်,တဲဘၣ်တၢ်ဒီးန့ၣ်ဖိဆံးဆံးမ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နမၤဝဲ တၢ် အံၤ သ့ဝဲဒၣ်ဒ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂၤတဖၣ်လၢတၢ်အီၤခဲအံၤခဲအံၤဒ်တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဆိတလဲအခံၣ်န့ၣ်လီၤ.
- အူသီၣ်ကလံၤလၢန့ၣ်ဖိဆံးအဟူၤအလိာ်ဒီးဆဲးကိၣ်ကွဲးအခီၣ်န့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- မၤကဲထီၣ်တၢ်လိာ်ကွဲးတၢ်တခါတက့ၢ်. မၤပွဲၤတၢ်သ့တၢ်သ့အထံမ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤအဒၤလၢအယုထီဒီးအကလိာ်တဖျါ, သ့ကဆိအီၤဝံၤမၤပွဲၤအီၤဒီးဟုသး,ဖးစတၢ်,ဝဲလါလါအဖျါတဖၣ်,ပထိးအချံၤအယုတဖၣ်မ့ၢ်တဖၣ်ဆုကၤန့ၣ်လီၤလံၤတဖၣ်(မၤလိာ်တၢ်လံၤအခီၣ်လၢတၢ်ကပဒုၣ်ဟး ဆဲးတၢ်ကိာ်ကတၢ်အတၢ်လိာ်ပျါလိာ်ဖူးန့ၣ်လီၤ.
- သ့ၣ်ဝံၤသးဆၢတၢ်သးဝံၤဖိတဖၣ်ဒီးဖိသၢ်တၢ်သးဝံၤဖိတဖၣ်တက့ၢ်. ဖိသၢ်ဆံးတဖၣ်အဲၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်သ့တဖၣ်အံၤဖဲန့ၣ်ဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂၤဒ်တၢ်ဒီးစုမု တ မ့ၢ်တၢ် မၤဝဲဒၣ်စုမုတၢ်ဟူးတၢ်ဂၤလၢအမ့ၢ်ဆၣ်ဖိတဖၣ်ကပိးဖူးန့ၣ်တက့ၢ်.
- ဖးဘၣ်လံာ်တဖၣ်န့ၣ်ဖိဆံးအကိးနံၤဒီးတၢ်လၢအမၤဝဲ-အဒိန့ၣ်,တချုးအမံၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.
န့ၣ်လိာ်လိာ်ဒီးမ့ၢ်တၢ်လိာ်အဂၤကတၢ်လၢ တၢ်က ဟံးလိာ် လိာ်လိာ်လၢတလိာ်ဟ့ၣ်အပူၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- မၤကဲထီၣ်ပျီၤဒၤတခါခီၣ်တၢ်ကျါလိာ်ဒၤ,သပၤမ့ၢ်တဖၣ်ပလးစတုးအဘိတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
ဟ့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်ဒီးနီၣ်တၢ်သ့ၣ်လၢအကတီၢ်ဝဲဒၣ်ပျီၤဒၤတဖၣ် အံၤန့ၣ်တက့ၢ်.

လိာ်ကွဲးဒီးဖိသၢ်လၢအဟူးဝဲဒၣ်သ့တဖၣ်

ဖိသၢ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤကိးပွဲၤအဲၣ်ဖိလၢအဆံးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဂၤန့ၣ်ညီၣ်န့ၣ်ဘၣ်ယးတၢ်မၤကွၢ်တၢ်,တၢ်ကွၢ်မၤလိာ်န့ၣ်တၢ်, တၢ်သမံၤသမိးတၢ်, တၢ်မၤကွၢ်တၢ်ဆိက မိၣ်ဆိကမးတဖၣ်ဒီးမၤသ့ၣ်ညါအသးလၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်မၤတၢ်ဒ်လံၤန့ၣ်လီၤ. အဒိန့ၣ်-န့ၣ်ဖိဆံးဘၣ်တဘၣ်ကဆၣ် “ကျးလိာ်” တၢ်လၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်အလိာ်- ညီၣ်န့ၣ်လၢစံၣ်ဒ်မ့ၢ်တဖၣ်ဒ်ဘၣ်ဒ်အစဲးအလိာ်န့ၣ်လီၤ.

နမၤကွၢ်တၢ်ဂၤလိာ်ကွဲးအတၢ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်လၢဖိသၢ်လၢအဟူးဝဲဒၣ်သ့တဖၣ်အဂီၢ်လၢအဆိၣ်ဝဲဒၣ်လၢလံာ်အံၤသ့လီၤ-

- ဟ့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်ဖိလၢအဟူးဝဲဒၣ်သ့အံၤဒီးနီၣ်ဘျးတၢ်ကံးညၢဒီးနီၣ်ဘျးတၢ်ကံးညၢအဒၤတဖျါတက့ၢ်. န့ၣ်ဖိဆံးကထၢလိာ်ထုးထီၣ်နီၣ်ဘျးတၢ်ကံးညၢ တဖၣ် အံၤလၢတၢ်ဒၤအပူၤပွဲၤတၢ်သးစု-ဒီးကမၤဝဲတၢ်အံၤတဘျီဝံၤတဘျီန့ၣ်လီၤ.
- တံာ်တံာ်ကွဲးဒီးအတီၣ်တဖၣ်ဒီးထၢန့ၣ်လိာ်အီၤအူလံာ်ဒၤတဖၣ်အပူၤဒီးဒဲးကံၣ်ဒဲးဒဲးဒၤတက့ၢ်. နမၤကဲထီၣ်စ့ၢ်ကိး “လံာ်ပရၢ အဒၤ”ခီၣ်တၢ်ကျးသ့ၣ်ဖး ကိၣ်ထံၣ်ဖျီ အဒၤ မ့ၢ်တဖၣ်ခီၣ်တၢ်အဒၤအကပၤန့ၣ်တက့ၢ်.
- မၤကဲထီၣ်ကိၣ်ကမူၣ်ကၢကိၣ်လိာ်အသးလၢတၢ်လိာ်ကွဲးအဂီၢ်ဒီးသ့ၣ်ထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်,ကိၣ်ဖဲဒုးတဖၣ်,သ့ၣ်ထူၣ်တဖၣ်ဒီးထဲဒ်တၢ်အက့ၢ်အဂီၢ်တဖၣ်-တၢ်တမံၤလံာ်လၢန့ၣ်ဖိလၢအဟူးဝဲဒၣ်ဒီးဘၣ်သးဝဲအသိးန့ၣ်တက့ၢ်. နစံၢ်ထုးထီၣ်ကိၣ်ကမူၣ်ကၢကိၣ်လိာ်အသးလၢတၢ်လိာ်ကွဲးအဂီၢ် လၢ နစုန့ၣ်တဖၣ်အဘၣ်စၢၤအံၤသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.
- ထၢန့ၣ်လိာ်တၢ်ကူတၢ်ကလၢလၢအလိာ်လံၤတဖၣ်လၢတၢ်ဒၤတဖျါအပူၤလၢတၢ်ဂၤလိာ်ကွဲးဟံးမၤအသးမ့ၢ်တဖၣ်ကူထီၣ်သိးထီၣ်အတၢ်ဂၤအဂီၢ်တက့ၢ်. နသ့ ဝဲဒၣ်ကိၣ်ထံၣ်ဖျီအဒၤလၢတၢ်ကမၤကဲထီၣ်ခီၣ်ဖျါလၢတၢ်ကူထီၣ်သိးထီၣ်အတၢ်ဂၤလၢအမ့ၢ်အလၢတခါအဂီၢ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ကျးဘၢတၢ်အံၤဒီး ထးစး ခိအဘၣ်ဘူသလၢဖိလၢတၢ်သ့အီၤလၢတၢ်ဖိအိၣ်တၢ်အိၣ်အဂီၢ်,ဒီးန့ၣ် အံၤကမ့ၢ်ဝဲဒၣ်ပျါနီၣ်မူပျီကဟ့ၣ်ယူၤန့ၣ်လီၤ. နကျးလိာ်ကဒါစ့ၢ်ကိးတၢ်ဖိတၢ်လံၤ, ဖိအကမူၣ်တဖၣ်မ့ၢ်တဖၣ်ဘဲကိၣ်လိာ်(pom poms)တဖၣ်လၢတၢ်ဒၤတခါအပူၤလၢတၢ်ကဒုးကဲထီၣ်န့ၣ်ဖိလၢပူၤတမံၤလၢအပူၤတၢ်ကယၢယဲ တကၤလၢ လး ဖး ထံအမူးတခါအပူၤန့ၣ်လီၤ.
- လံၤဘၣ်အူဟံၣ်လိာ်ခံ,လိာ်ကဝီၤတၢ်လိာ်ကွဲးအလိာ်,ပီၣ်လံၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တဖၣ်မိကျိးလၢတၢ်ဂၤလိာ်ကွဲးလၢဟံၣ်အချၢအဂီၢ်တနီၤတက့ၢ်.

တၢ်ဂၤလိာ်ကွဲးဒီးကတိၤဆိကွံၤ ဖိတဖၣ်

မၤကွၢ်ဘၣ်တၢ်ဂၤလိာ်ကွဲးအတၢ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်တဖၣ်လၢလၢတဖၣ်အံၤတနီၤတက့ၢ်.

တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအမ့ၢ်ဒီးကမၤစၢၤစ့ၢ်ကိးန့ၣ်မိၤလၢအကမၤန့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ဘၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂၤလၢအဒိၣ်ဒီးအဆံးခဲလၢာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ-

- ဒုးန့ၣ်န့ၣ်မိၤလၢတၢ်ကၤညိၣ်န့ၣ်လီၤစးခိမ့ၢ်တဖၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအကွဲးအခိတဖၣ်လၢဒိၣ်ဖျါဒီးထီၣ်အပူၤ လၢတၢ်ကဒုးကဲထီၣ်ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိဒ်ရၢၢ်တဘိမ့ၢ်တဖၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်မ့ၢ်ပိၤတဘိအဂီၢ်တက့ၢ်.
- မၤကဲထီၣ်ခိၣ်ဖျါတၢ်ဂၤလၢကလံၣ်တခါခိၣ်ဖျါတၢ်သ့ၣ်ဘၣ်ခိၣ်ဖျါလၢအလီၤလံၤတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. ဆးကျးလီၤဆူကၤန့ၣ်ခိမ့ၢ်တဖၣ်ကျးလီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤအကွဲး ဖိ လၢအကတဖၣ်လၢတၢ်ကဒုးကဲထီၣ်မဲၣ်ချ့ၤန့ၣ်ဒီးခိၣ်ဆူၣ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- မၤပွဲၤလီၤတၢ်ဒၢတဖျါဒီးတၢ်ကူတၢ်သိးလီၤလံၤလၢအကဆိၣ်လၢတၢ်ကမၤတၢ်ကူထီၣ်သိးထီၣ်အတၢ်ဂၤလိာ်ကွဲးအဂီၢ်တက့ၢ်.
- ချဲးလံာ်တၢ်ကစီၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ကဒုးကဲထီၣ်တဖျါမ့ၢ်တဖၣ်ပုၤမၤကဒၢခိၣ်ဖျါတခါအဂီၢ်တက့ၢ်. ပျဲနကတၢ်ဆိကွံၤမိၤလၢအကတၢ်တံၢ်ဒီးကျးလီၤတၢ်ဂၤလၢအဆိၣ်ဒီးအလွဲၢ်တဖၣ်ခိၣ်ဖျါတၢ်သ့ၣ်ဘၣ်ကစံးလီၤလံၤန့ၣ်တက့ၢ်.
- ပျဲနမိၤအတၢ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်တၢ်လၢတၢ်ကလဲလိာ်စးခိတီၣ်အဒၢလီၤလံၤတဖၣ်ဆူတၢ်လိာ်ကွဲးတဖၣ်-သိလုၣ်,တၢ်ဂီၤဖိအဟံၣ်, ကျးတၢ်တူၢ်လိာ်စ့အလီၤမ့ၢ်တဖၣ်ကပူၤလၢဆိန့ၣ်တက့ၢ်.
- လဲၤဟးဘၣ်ဆူလီၤကဝီၤအဖိကျိးမ့ၢ်တဖၣ်တံၤသကိးတဂၤအဟံၣ်,မ့ၢ်တဖၣ်ထဲဒၣ်ဟးထီၣ်ဟးလီၤလၢန့ၣ်ကဝီၤအကပိၤကပၤန့ၣ်တက့ၢ်. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လဲၤခိၣ်ဖျါလၢအလီၤသ့ၣ်ပိၤသးဝးအဂီၢ်ထံးခဲလၢာ်ဒီးမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ဒုးသးခုလၢန့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ကျးတၢ်စးခိမ့ၢ်တဖၣ်အတၢ်တနီၤတပူၤလီၤလၢတၢ်ကဒုးကဲထီၣ်လံာ်ယိၤဖိတဘျီန့ၣ်တက့ၢ်. ပျဲနဒုးကဲထီၣ်တၢ်တဲဖိဒီးဒီးကံၢ်ဒီးဝုၤစးခိမ့ၢ်တဖၣ်ပၤတဖၣ်ခိၣ်ဖျါအဝဲတက့ၢ်ထီၣ်ပုၤလၢတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်တဲပူၤအပူၤလၢအကစၢ်ဒၣ်မ့ၢ်တဖၣ်တံၢ်ဒီးကျးလီၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအပံးန့ၣ်ဒၣ်လၢမဲးကစံးလီၤလံၤအပူၤတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ဂၤလိာ်ကွဲးဒီးဖိသၣ်အသးန့ၣ်အိၣ်ထီၣ်ကွံၤတဖၣ်

မၤသ့ၣ်ဖိသးညိၣ်န့ၣ်ဒီးထီၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ်ဂၤအိၣ်ဒီးတၢ်ဂၤလိာ်ကွဲးအတၢ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်တဖၣ်လၢလၢတ က့ၢ်-

- ကွၢ်ယုတၢ်ဒၢလၢအဒိၣ်ဒီးအလီၤလံၤတဖၣ်ဒီးကွၢ်ဘၣ်မ့ၢ်န့ၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဒီးဒုးကဲထီၣ်တၢ်မနုၤသ့ၣ်န့ၣ်လဲၣ်တက့ၢ်. အဝဲသ့ၣ်ကဲထီၣ်တၢ်ဂီၤဖိအဟံၣ်,မျိၤသ့ၣ်ယူၤအကတဘိမ့ၢ်တဖၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်အလီၤတခါသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. သံကွၢ်ဘၣ်န့ၣ်ကဝီၤတၢ်ဆါတၢ်ပုၤအလီၤမ့ၢ်တဖၣ် ပုၤဆါလီၤမ့ၢ်တဖၣ်အတၢ် ပိးတၢ်လိတဖၣ်လၢ မ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဒၢတဖၣ်လၢန့ၣ်ကွၢ်တၢ်ဆူဟံၣ်သ့ၣ်မနုၤန့ၣ်တက့ၢ်.
- ဖိအိၣ်အိၣ်သကိးတၢ်ဒီးန့ၣ်တက့ၢ်-စးထီၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ယိၤဖိမိၤဟံၣ်ဖိယိၤတဘျီသ့ၣ်ဘၣ်သးဝဲတနီၤန့ၣ်တက့ၢ်.
- ပျဲနမိၤလၢအကကွဲးမ့ၢ်အတံၤသကိးတဂၤအဟံၣ်လၢတၢ်ဂၤလိာ်ကွဲးယုၣ်လၢအမ့ၢ်တဖၣ်တခါအဂီၢ်တက့ၢ်.
- ဒုးကဲထီၣ်တၢ်ကံးညၢၣ်လီၤလံၤတခါဆူယုၣ်ဒဲတခါခိၣ်ဖျါခါလီၤအဝဲသ့ၣ်လၢလီၤဆူၣ်နီၤတဖၣ်အလီၤ,မ့ၢ်တဖၣ်ဒုးကဲထီၣ်တၢ်ဂီၤဖိအဟံၣ်ခိၣ်ဖျါခါလီၤတၢ်ကံးညၢၣ်တခါလၢစီၤနီၤခိၣ်တဖျါအကန့ၣ်တက့ၢ်.
- ပျဲနမိၤမၤစၢၤန့ၣ်ဒီးဟံၣ်အတၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢအဆံးတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. ဖိသၣ်တဖၣ်ညိၣ်န့ၣ်အိၣ်လဲၤဟံးန့ၣ်လံာ်ပရၢလၢလံာ်ပရၢအဒၢ,မၤစၢၤချဲးလီၤတၢ်ကူတၢ်သိး လၢ တၢ်ဆူၣ်အိၣ်ဝံၤဒီးယုထီၣ်တဖၣ်မ့ၢ်တဖၣ်လူထံလၢကရၢၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.
- ဂၤလိာ်ကွဲးတၢ်ကတိၤဖျါအတၢ်လိာ်ကွဲးတဖၣ်-အဒိ,မၤကဲထီၣ်လံာ်ဖျါလၢအသိၣ်လီၤကလိာ်အသးလၢအနီၤစးတၢ်ပိုၢ်ပိုၢ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ဂၤလိာ်ကွဲးမ့ၢ်ကျဲးအကါဒိၣ်ကတၢ်တခါလၢန့ၣ်ဆံးဒီးဖိသၣ်သးစၢ်တဖၣ်ကမၤလိန့ၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.

သန့ၣ်ကွဲးတၢ်ဂၤလိာ်ကွဲးအံၤမ့ၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်မ့ၢ်လၢသးခုန့ၣ်,တၢ်န့ၣ်တဖၣ်တၢ်ဂၤလိာ်ကွဲးနီၢ်နီၢ်ဘၣ်.

လၢဖိသၣ်ဆံးတဖၣ်အဂီၢ်,တၢ်အံၤန့ၣ်တၢ်အိၣ်ပတုၣ်တၢ်ဂၤလိာ်ကွဲးမ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်လီၤဘျီအယိၤန့ၣ်လီၤ.

လၢကတိၤဆိကွံၤဖိအဂီၢ်,တၢ်အံၤဘၣ်တဘျီကမ့ၢ်တၢ်ပျဲအဝဲသ့ၣ်လၢကယုထၢတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးဂၤလိာ်ကွဲးဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

